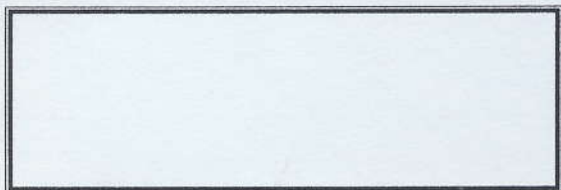

De Bietentje

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT VAN
NATUURVERKROEP MARKVALLEI

JAARG. 27 NR. 2: APRIL/MEI/JUNI 2008

Vanaf mei "ambachten en kunst" in De Klapster

Mei: tingieten met Janus

Juni: juni compostmaand met de compostmeesters

Afgiftekantoor: 2320 Hoogstraten

V.U.: Wim Verschraegen - Voorraad 10 - 2322 Minderhout

COLOFON

't Bieteutje is het kwartaalblad van Natuurwerkgroep Markvallei.
Deze werkgroep vormt de koepel van de volgende verenigingen :

Natuurpunt Markvallei VZW
J.N.M. Markvallei VZW
V.M.P.A. Hoogstraten VZW
V.E.L.T. Noorderkempen VZW

DAGELIJKS BESTUUR NATUURPUNT MARKVALLEI

VOORZITTER Drej Oomen Klein Eyssel 29 a - 2328 Meersel-Dreef ☎ 03 315 02 45 / ☎ 0476 53 58 44 <i>drej.oomen@pandora.be</i>	SECRETARIS Pol Vandersteen Vrijheid 170 d - 2320 Hoogstraten ☎ 03 314 07 12 / ☎ 0475 83 26 46 <i>pol.vandersteen@skynet.be</i>
PENNINGMEESTER Jaak Brosens Kerkstraat 48 - 2328 Meerle ☎ 03 315 74 41 / ☎ 0495 26 74 41 <i>Jaak.Ria.Brosens@telenet.be</i>	DE KLAPEKSTER Koen Verschueren Klinketstraat 19 - 2323 Wortel ☎ 03 314 24 15 / ☎ 0472 91 35 11 <i>koen.verschueren1@telenet.be</i>
VERENIGINGSWERKING Ingrid Brosens Vooraard 10 - 2322 Minderhout ☎ 03 314 47 75 / ☎ 0497 28 18 66 <i>ingridwim@hotmail.com</i>	WERKGROEP NATUURSTUDIE Stijn Leestmans Bavelstraat 16 - 2321 Rijkevorsel ☎ 0479 93 21 12 <i>stijnleestmans@hotmail.com</i>
WERKGROEP NATUURGEBIEDEN Bart Hoeymans Leemakker 7 - 2320 Hoogstraten ☎ 0479 79 93 61 <i>bart.hoeymans@hotmail.com</i>	WERKGROEP BELEID ONDERVOORZITTER Bart Royens Stevennekens 84 - 2310 Rijkevorsel ☎ 03 309 94 56 <i>bart.karolien@scarlet.be</i>
REDACTIE 't BIETEUTJE Wim Verschraegen Vooraard 10 - 2322 Minderhout ☎ 03 314 47 75 / ☎ 0497 28 18 66 <i>ingridwim@hotmail.com</i>	

Leden van VMPA, VELT en van andere Natuurpunt- of JNM-afdelingen kunnen zich abonneren op 't Bieteutje door overschrijving van **5,00 EUR** op rekeningnummer 523-0453829-41 onv. Natuurpunt Markvallei, Kerkstraat 48, 2328 Meerle met vermelding van "t Bieteutje 2008".

Voorwoord

Er is terug een beetje hoop op meer natuur...

De sleedoornhaag in mijn tuin staat in bloei. Het is half maart. De lente kondigt zich aan. Na de winterrust zit alles klaar om te exploderen en ongemeen hard te gaan leven om vrucht te dragen en om toekomst te maken.

Dat doen we met Natuurpunt ook. Veel sterker dan we het ooit hebben kunnen doen. Ons ledenaantal steeg het voorbije jaar met 22%! We staan voor het eerst sinds lange tijd weer voor een aankoop van een natuurgebied en onze activiteitenkalender staat weer bol van activiteiten.

De cursus "Natuur in de Tuin" liep op zijn einde, maar lang zal er niet gewacht moeten worden om opnieuw leuke dingen te leren over de natuur rondom ons. Na de cursus "Natuur-In-Zicht" was het logische gevolg de cursus "Natuurgids" aan te bieden. En zo zal het ook zijn. In oktober gaan we van start. Je leest er verder in het Bieteutje wel meer over.

Heel wat van onze leden deden ook mee met de tuinvogeltelling. We nodigen iedereen uit om binnenkort ook de amfibieën in de tuinvijver en de vlinders in de gaten te houden. Op de nationale vlinderdag organiseren we met onze afdeling weer enkele aangepaste activiteiten.

Op 30 augustus staat dit jaar niet alleen de "Nacht van de Vleermuis" op het programma. Natuurpunt Markvallei zal op die dag ook gastheer zijn voor de wandeditie van De Schakel. Vanuit de Klapekster zullen verschillende wandelingen vertrekken doorheen en rond Wortel-Kolonie.

En uiteraard gaat onze aandacht ook naar het beheer van onze gebieden. Net zoals vorige maand zal onze werkgroep "beheer" ook nu weer een oproep lanceren om een keer letterlijk de handen uit de mouwen te steken.

Voor het overige houden we onze blik strak op alles wat rondom ons heen gebeurt. De kleine landschapselementen blijken nog altijd bedreigd te worden. Hagen en houtkanten verdwijnen plots, zonder dat de natuurwaarde gecompenseerd wordt. Klein heuvelruggen worden afgegraven en overal doemen megaserres op ondanks het feit, of misschien juist omdat, binnenkort de zone wordt afgebakend waarbinnen serrebouw mogelijk zal zijn.

Maar als het water ons spreekwoordelijk aan de lippen staat, kijken we reikhalzend over de meet in het noorden. Want daar gebeuren mooie dingen. Heel mooie dingen, waarover wij nog niet durven dromen.

Tot slot: wil je op de hoogte blijven van alles wat reilt en zeilt in onze afdeling? Abonneer je gratis op onze digitale nieuwsbrief. Mail naar drej.oomen@telenet.be en vermeld 'nieuwsbrief Natuurpunt Markvallei'. Dan zorgt ondergetekende voor de rest!

Vriendelijke groeten!

Drej Oomen

Fotolezingen

In het najaar 2007- voorjaar 2008 hadden we maar liefst 9 fotolezingen. Deze konden steeds op een groot publiek rekenen zodanig dat we voor dit najaar en het volgende voorjaar reeds een gelijk aantal lezingen hebben gepland. Deze zullen plaatsvinden op 3 okt., 17 okt., 31 okt., 14 nov., 28 nov., 12 dec., 16 jan., 2 febr., 16 febr. Ook werd er rekening gehouden met de lezingen in Zundert om niet in dezelfde week een lezing te hebben.

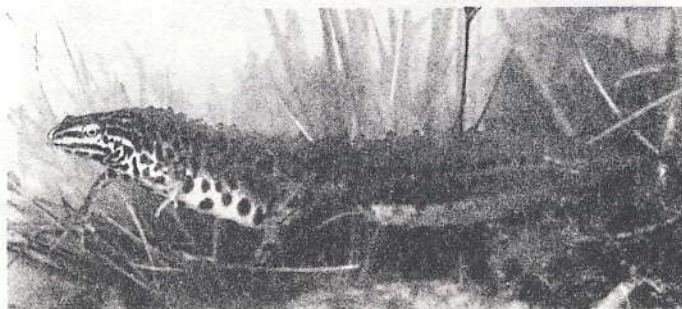
Het programma zal in de tweede helft van de zomer worden vastgelegd. Heb je zin om een lezing te geven, aarzel dan niet om me reeds te contacteren.

Wim Verschraegen

Kijk, een kikker! Amfibieën in je vijver? Laat het ons weten!

Vroeg in het voorjaar voelen amfibieën de lente kriebelen. Watersalamanders, kikkers en padden trekken dan massaal naar hun voortplantingsplaatsen. Poelen met helder water, een goed ontwikkelde vegetatie, lekker in het zonnetje: dat zijn vaak echte amfibieënparadijzen. Jammer genoeg worden heuse amfibieënpoeien knap zeldzaam in Vlaanderen. Veedrinkpoeien worden niet meer onderhouden en verlanden, heel wat weidepoeien werden gedempt, in andere peuzelt (uitgezette) vis de meeste salamanderlarven op. Het gaat onze inheemse soorten dan ook niet voor de wind. Zelfs Kleine Watersalamander, ooit de meest algemene salamandersoort in Vlaanderen, krijgt de laatste jaren rake klappen.

Maar misschien is er hoop. Steeds meer mensen gaan op zoek naar een beetje natuur in eigen tuin. Een fris bloeiende Gelderse Roos, een houtstapel als schuilplaats voor Egels en muizen, wat Hazelaars om spechten en Rode Eekhoorntjes aan te trekken, nestkastjes rond het huis voor bedrijvige meesjes en, waarom ook niet, een tuinvijvertje. Want water brengt leven. Libellen vinden al gauw de weg naar je tuinpoel en ook amfibieën laten meestal niet lang op zich wachten. Zelfs midden in verstedelijkt gebied duiken Bruine Kikkers en Alpenwatersalamander op! Heel leuk, zeker voor de kindjes die meestal gefascineerd zijn door zoveel leven in en om het water.

Net die tuinvijvers zouden op heel wat plaatsen wel eens de redding kunnen zijn voor onze inheemse amfibieën. Er zijn er immers veel, heel veel (misschien zelfs meer dan 'echte' poelen in de natuur) en meestal is ook de waterkwaliteit er zeer goed (vaak met dank aan het zuurstofpompje). Soms ogen ze wat artificieel met plastic folie, een vissende tuinkabouter, bergachtige watervalletjes en een klein brugje maar op zich maakt dat niet zo veel uit. Zolang het tuinvijvertje maar visvrij is (want vis en watarsalamanders gaat echt niet goed samen)!

Hyla, de reptielen en amfibieënwerkgroep van Natuurpunt, is zich bewust van het belang van tuinvijvers en heeft dan ook een heuse tuinvijveractie op het getouw gezet. In de folder 'Kijk, een kikker' krijg je heel wat uitleg over hoe je onze inheemse amfibieën kan herkennen. Er worden ook enkele tips gegeven over hoe je jouw vijvertje en je tuin amfibievriendelijk kan maken met concrete adviezen om bv. zeker geen salamanders, kikkers of padden uit te zetten. Laat de natuur z'n gang maar gaan en dan komt alles wel van zelf, zelfs in verstedelijkt gebied. 't Is soms wat wachten, maar komen zal het.

Heb je dus zelf een tuinvijvertje en zitten er amfibieën in, surf dan gauw naar <http://www.hylawerkgroep.be/index.php?id=140>. Hier kan je de folder downloaden. In afwachting van het definitieve invulformulier op de site van Natuurpunt kan je het oude formulier van de actie "Gewriemel zonder piemel" gebruiken om jou gegevens door te sturen: [invulpagina](#). Voor verdere vragen of info kan je ook steeds terecht bij info@hylawerkgroep.be. We staan voor jou klaar en hopen alvast op een massale respons!

Voor alle info of folders: info@hylawerkgroep.be

De Stierkikker

Wie is de Stierkikker?

De Stierkikker (*Rana catesbeiana*), ook wel Amerikaanse brulkikker genoemd is een erg grote groene of bruine waterkikker met grote opvallende trommelvliezen. In tegenstelling tot vrijwel alle andere Europese kikkers ontbreken de huidplooien aan weerszijden van de rug, **dorsolaterale lijsten** genoemd, volledig. De Stierkikker kan een maximale lengte van meer dan 20 cm bereiken, meestal zijn de dieren echter kleiner (10 à 15cm). De dieren hebben, in tegenstelling tot onze groene kikkers, nooit een (licht)groene lengtestreep midden op de rug.

De soort is geïmporteerd vanuit Noord Amerika en heeft zich in Europa gevestigd.

Volwassen mannetje

Levenswijze

De dieren zijn volledig aan het water gebonden. Ze kunnen de ganse dag en nacht actief zijn, met een voorkeur voor de schemering. In het voorjaar kunnen de dieren een zeer luide paarroep laten horen. Het betreft een herhaling van een laag en grommend "whrum". Deze roep is vanaf een km ver te horen.

Het aantal eieren dat een wijfje produceert is zeer groot. Het aantal schommelt tussen 10.000 en 25.000 stuks. Ter vergelijking: bij de bastaardkikker (*Rana kl. Esculenta*, onze algemeenste Groene kikker) bedraagt het aantal gelegde eieren 3.000 tot 10.000 exemplaren. Deze eieren worden in grote pakketten onder het wateroppervlak achtergelaten. De larven van 1 à 1,5cm komen na één à twee weken uit het ei waarna ze tot 3 jaar in het voortplantingswater aanwezig kunnen blijven. Als de larven volwassen zijn hebben ze een lengte van ongeveer 15 cm. Ze komen dan zeer vaak aan de oppervlakte van het water zwemmen.

Een volwassen kikkervisje

Na de metamorfose zijn de jonge kikkers “slechts” 3 tot 6 cm groot. (Ter vergelijking: Bij de Bastaardkikker bedraagt dit 2 tot 2,5cm.).

Stierkikkers kunnen 16 jaar worden.

De stierkikker in Hoogstraten.

Langs de Mark te Meer is er een populatie van deze Noord Amerikaanse amfibieënsoort aanwezig. In 2006 ontdekten Wim Verschraegen en Guy Segers een voortplantingsplaats in een vijver die gelegen is langs ons reservaat “de Asputten”. Vanaf het einde van het voorjaar zwommen er in 2006 steeds 10- tallen larven van brulkikker in de bovenste waterkolom. In de nazomer en vroege herfst konden er rond dat vijvertje een 100 eerstejaars brulkikkers geteld worden. Er zijn in 2006 nooit adulten waargenomen of gehoord. In het voorjaar van 2007 zijn er ook redelijk wat eerstejaars kikkers gezien (20 ex op 4/06)

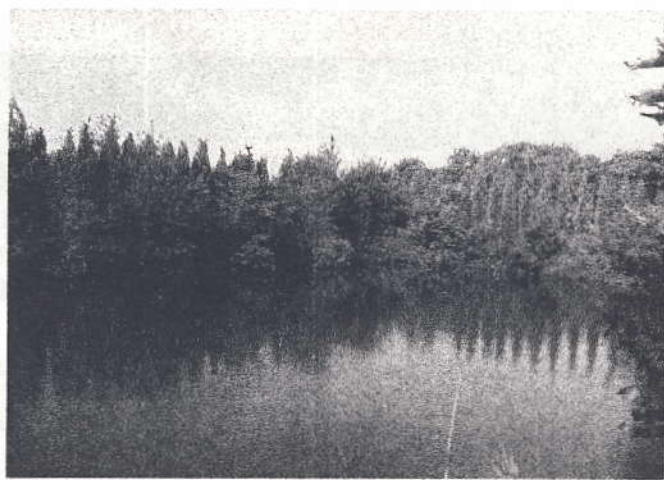

Foto van de locatie waar in 2006 de populatie werd ontdekt.

Momenteel is de soort langs de Mark waargenomen aan een 5-tal watertjes. Het betreft in de meeste gevallen (buiten de amfibieënpoel die Natuurpunt aan de Ashputten heeft aangelegd) voedselrijke vijvertjes met vis en een dikke slijklaag. Het zijn voor inheemse amfibieën weinig interessante leefgebieden.

In 2007 zijn geen larven waargenomen op één van de locaties waar de Stierkikkers zijn gezien.

Kaartje met waarnemingslocaties van de Stierkikker langs de Mark in Hoogstraten.

Er zijn problemen met deze kikker.

De Stierkikker is opgenomen in de lijst van 100 meest invasieve soorten. De soort wordt ervan verdacht om buiten zijn natuurlijk verspreidingsgebied een ernstig probleem te vormen voor inheemse soorten (vooral bij amfibieën). In de literatuur wordt melding gemaakt van een directe impact van de Stierkikker op andere amfibieënsoorten via competitie en predatie (Lawler et al. 1999, Christiansen 2001, Doubledee et al. 2003, Bradford et al. 2004). Bovendien kunnen Stierkikkers drager zijn van de schimmel *Batrachochytrium dendrobatidis* (Ficetola et al. 2006). Doordat de soort zelf weinig tot geen hinder ondervindt van deze schimmel, kunnen andere amfibieënsoorten worden geïnfecteerd (Berger et al. 1998).

De problematiek van het invasief karakter van exoten wordt wereldwijd erkent. Verschillende factoren kunnen mee bepalen of een vreemde soort in een nieuwe omgeving overleeft en invasief wordt. De kans op invasiviteit neemt toe indien de soort een generalist (een soort die niet al te veel eisen stelt en in veel biotopen kan voorkomen) is, wat het geval is voor Stierkikker (Chivers et al. 2001, Lopez-Flores et al. 2003). In Europa ontbreken tevens predatoren van de Stierkikker en inheemse reigerachtigen slagen er niet in om de populaties onder controle te houden. Daarenboven is de overleving van de larven merkkelijk groter dan die van inheemse amfibieënsoorten.. In vergelijking met andere kikkersoorten zijn legsels van de Stierkikker zeer groot (10.000 tot 25.000 eieren met een vrij hoge overlevingskans) en is de voortplantingsperiode soms lang. Invasieve soorten reageren ook vaak positief op menselijke verstoringen van het ecosysteem. Ook bij de Stierkikker stelt men vast dat deze soort vaak in sterk geëutrofiëerde visvijvers voorkomt, en van daaruit nieuwe habitats koloniseert.

In Vlaanderen is de Stierkikker recent (de laatste 15 jaar) zowel in aantal individuen als in populaties sterk toegenomen. Vooral in de provincie Antwerpen en in de grensstreek met Nederland komen enkele reproducerende populaties voor. Populaties zijn nu nog geïsoleerd in de vallei van de Grote en Molse Nete (in de gemeenten tussen Balen en Hulshout), in de vallei van de Mark (Hoogstraten), in de vallei van de Dommel (Neerpelt), en in vijvers in Arendonk en Mol.

Zowel in Vlaanderen als Nederland worden momenteel belangrijke inspanningen geleverd om populaties van inheemse amfibieënsoorten te beschermen en te herstellen. Het voorkomen van de Stierkikker kan deze inspanningen mogelijk ondermijnen. Er wordt dan ook gedacht aan het bestrijden van de Stierkikker om onze inheemse amfibieënfauna te beschermen. Waarschijnlijk is de populatie te Hoogstraten de locatie waar er een (Europees) proefproject rond de bestrijding van Stierkikker zal worden opgestart. Dit omdat de populatie te Hoogstraten nog vrij klein is en geïsoleerd ligt. Het bestrijden van de soort zou kunnen gebeuren door het droogzetten van de voortplantingspoelen, door het doorgedreven afvissen met fuiken, ...

Bart Hoeymans

Literatuur:

- World Wide Web (Wikipedia, Hyla)
- Veldgids Amfibieën en reptielen (T. Stumpel, H. Strijbosch), KNNV 2006, ISBN: 90 5011 168 8.
- Verspreiding van amfibieën en reptielen in Vlaanderen (D. Bauwens, K. Claus), De Wielewaal vzw 1996.

Reizen naar Schotland en B&B in de Highlands

Begeleide reizen vanaf 2 personen; verblijf in de Highlands

Op zoek naar vogels, planten, zoogdieren, whisky's en kastelen,

U zegt het, ik toon het.

Verblijf bij een Vlaams-Schots koppel.

Uw gids: Jef Leestmans

WWW.CAIRNGORMNATURE.COM

Uit de Oude Doos

In 1948 verscheen bij "De Nederlandsche Boekhandel" het boek "Broedvogels in de Kempen" van Frans Segers stichter van "De Wielewaal". Hij beschrijft hierin 124 broedvogels uit onze streek, ruim doorspekt met mooie anekdotes. Het was het resultaat van 30 jaar onverdroten werken en speuren in de wilde natuur, om het met zijn eigen woorden te zeggen.

Hieronder vind je een stukje terug over een, toenmalige, broedvogel uit onze streek. De naam werd in de tekst vervangen door ???. We willen er immers een kleine wedstrijd aan verbinden. Indien je een vermoeden hebt over welke vogel het gaat, mag je de naam doormailen naar volgend mailadres: bart.karolien@scarlet.be **vóór 30 april met vermelding van je naam en adres**. Uit de juiste inzendingen zal een gelukkige winnaar getrokken worden die een consumptie naar keuze mag nuttigen in De Klapenster!!!

"Mijn eersten ??? zag ik op 15 Juli 1933, op een opper rogge. De ???-en hadden den ganschen zomer in de buurt van de pastorie te Merksplas rondgezworven; op zekeren dag bemerkte Z.E. Heer Swaan er in zijn tuin zelfs drie, die ijverig in den grond boorden.

Op 23 April 1943 nam ik te Kasterlee een mannetje en een wijfje waar; zij joegen elkaar driftig na en riepen voortduren "hoep"! Wij zagen ze daarna in de broedholte kruipen, waar het mannetje het wijfje van voedsel voorzag. Door een spijtig voorval ging het eerste broedsel verloren. Een jonge bengel was op de nestboom gekropen en had het broedend wijfje in de holte aangetroffen. gelukkig schonk de vader het beestje de vrijheid weer, doch de ???-en vertrokken naar een vreedzamer oord.

Dit legsel van 7 eieren werd later uit het nest gehaald en maakt thans deel uit van mijn verzameling. Op het eerste gezicht lijken ze wit, doch bij nader onderzoek ontdekt men een grauwigroene schijn op de oppervlakte. Zij meten gemiddeld 26,57 x 19,78 mm. Het legsel was volledig op 14 Mei 1943. Bij het uitblazen stelde ik vast, dat alle eieren onbebroed waren, wat bewijst, dat het wijfje pas na het laatste ei begint.

Het mannetje houdt haar daarbij trouw gezelschap; het zit voortdurend rond den nestboom te roepen en brengt haar het noodige voedsel aan.

Soms daalt het daartoe in de holte af, soms komt het wijfje het voedsel bij de opening halen. Het broeden duurt 15 à 16 dagen.

Beide oudjes wedijveren met elkaar bij het verzorgen van hun jongen; zonder ophouden komen zij met voedsel aandragen, dat zij vooral in de weiden gaan zoeken. Het is uiterst leerrijk hen hierbij te volgen; zij boren op de hun eigen manier in den grond en gunnen zich geen oogenblik rust.

Nadat de jongen uitgevlogen zijn, worden zij nog eenige dagen door de ouders verzorgd; spoedig ontwaakt echter hun zelfstandigheidsgevoel en gaan zij alleen hun weg. Dit leventje is de soort eigen, want zij zoeken elkaar slechts op voor de voortplanting van het geslacht, waarna zij weer hun eenzaam zwerf bestaan hervatten.

In den nazomer der jaren 1942 en 1943 was het "poeferke", volksnaam te Postel, over heel het land verspreid; het waren werkelijk ???-jaren. In vele gemeenten, waar de vogels aandachtig gevolgd worden en de noodige broedruimte aanwezig was, hebben zelfs verscheidene koppels gebroed. Dit was het geval in heel wat Kempische dorpen.

Het veelvuldiger voorkomen van den ??? in ons land houdt verband met andere feiten, die heelemaal in dezelfde lijn liggen. Het is opvallend dat in 1944 overal veel nachtegalen te vinden waren; vergeten wij niet, dat er het jaar tevoren in Westfalen een sterke vermeerdering vastgesteld werd en het een normaal verschijnsel is, dat er verscheidene trekvogels achterblijven, wanneer er veel zijn. Aldus is het te verklaren, dat wij van de talrijke vogels genieten die door onze streken naar hun geboorteland weerkeren. Bij de ???-en doet zich hetzelfde verschijnsel voor. In "Ornithologische Monatsberichte", 1943, lezen wij bl. 146, dat het eerste broedpaar in Finland in 1940 ontdekt werd, en dat het eerste nest te Rossitten en op andere plaatsen in Oost-Duitschland in 1941 werd gevonden. Dit alles oefent invloed uit op den vogelstand in onze streek, aangezien wij in het doortrekgebied liggen.

Het komt er voor ons op aan de vogels met rust te laten en hen zooveel mogelijk te lokken door de broedgelegenheid te vermeerderen. Het is bewezen, dat in onze Kempen de ??? meermaals broedt, zelfs in dezelfde boomholte en jaren achter elkaar. De heer J. Cuypers, Herentals, heeft in het broedseizoen 1944 het geluk gehad twee legsels te kunnen ringen. Het jaar daarop heb ikzelf de jongen van twee broedsels gerings; zij waren opgegroeid in dezelfde nestgelegenheid als in 1944. De twee foto's uit Westmeerbeek leveren daarvan het afdoende bewijs.

De ???-jes worden met allerhande insecten gevoed, die zooals reeds vermeld, in de weiden gevonden worden; vermits men bij ons geen rotsen

aantreft, kunnen zij hun voedsel niet vinden onder steenen en rotsblokken. Vooral de dreklievende larven vormen den lievelingskost van onzen ???; men kan dat zonder moeite vaststellen, wanneer men hem in een weide beloert: de uitwerpsels worden omgewoeld en geen enkel kruipend diertje ontsnapt aan de behendigheid van den langsnaveligen vogel.

Ik heb zelfs spuwballen bij hem ontdekt; zij waren zeer klein en bestonden uitsluitend uit blinkende dekschilden van kevers. Dat klopt met de manier waarop deze vogel zich voedt: hij heeft maar een korte tong en moet de gevangen prooi, die zich wel eens weerbarstig toont, terug in de hoogte werpen, om haar dan diep in den snavel te laten vallen. Daar gebeurt de eerste bewerking van het voedsel, waarna de onverteerbare gedeelten uitgespuwd worden."

Uw foto in de Klappekster ?

Voor de permanente fototentoonstelling in de Klappekster gaan we weer op zoek naar nieuwe foto's om aan de muren te hangen. Wil je ook graag jouw foto aan de muur zien pronken? Lever dan je favoriete foto's in!

Voor 30 april – thema: "The best of...Benelux" Je allerbeste natuurfoto's - genomen in de Benelux- ooit!

Voor 15 september – thema: "Vakantie – reizen" Je mooiste reisfoto's. Zowel natuur als cultuur kan hierbij aan bod komen.

De foto's kunnen gemaild worden naar ingridwim@hotmail.com in de best beschikbare kwaliteit en grootte. Vermeld ook wat er op je foto te zien is en waar ze werd genomen.

Natuurpunt Markvallei zoekt een man/vrouw die iets van stenen en mineralen kent. We hebben al wel wat kennis terzake, maar met het oog op de opbouw van een tentoonstelling met de collectie Botermans, zouden we graag iemand vinden die ons toch nog meer op weg kan zetten en ons een handje wil helpen.....

ACTIVITEITENKALENDER

vrijdag 4 april 2008

MUSEUMWERKGROEP

Waar ? Wanneer? De Klapekster om 20.00u

Verantwoordelijke: Geert Brosens (03 315 06 56)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

zaterdag 5 april 2008

LESSENREEKS VELT

BIOLOGISCH-DYNAMISCHE (BD) LAND- EN TUINBOUW

Voor wie niet alleen geïnteresseerd is in de 'biologische' teelt van eigen groenten maar zich ook wil verdiepen in de teeltmethode van antroposoof Rudolf Steiner, komt terecht bij BD-landbouw waarbij beoogd wordt een positievere invloed uit te oefenen op de groei van de gewassen door optimaal gebruik van alle in de natuur en kosmos aanwezige krachten.

Waar ? Wanneer? Deze 3-delige lessenreeks is telkens op zaterdagmorgen van 9.30u tot 11.30u in Dorpsgemeenschap WIDAR, Lipseinde 43 te Merksplas (aan grens met Zondereigen)

Kostprijs: Leden betalen 15 Euro voor de 3 lessen. Niet-leden 20 Euro.

Inschrijven: bij Jan Horsten (03 314 22 55) vóór 15 maart.

Organisatie: Velt Noorderkempen

zaterdag 5 april 2008

JNM ACTIVITEIT

Het nachtleven zoals het is ... Maxburg

Waar? Wanneer? 19.00u bij Tinne Segers (Sluiskensweg 4, Meer), einde 22.00u

Verantwoordelijken: Tinne Segers en Arnold Wittenberg (arnoldwittenberg@gmail.com of 03 315 00 17)

Organisatie: JNM Markvallei

zondag 6 april 2008

ZONDAGSWANDELING

Vandaag verkennen we de Pampa en het Hoekeinde tussen Wortel en Merksplas.

Waar? Wanneer? De Klapekster om 9.00u

Verantwoordelijke: Jack Govaerts (03 315 71 85)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

dinsdag 8 april 2008

GROTERE KUIS DE KLAPEKSTER

Waar ? Wanneer? De Klappekster om 9.00u

Verantwoordelijke: May Jacobs (03 315 82 09)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

dinsdag 8 april 2008

NME VERGADERING

Waar ? Wanneer? De Klappekster om 20.00u

Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (03 314 47 75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

zaterdag 19 april 2008

LESSENREEKS VELT

Voor uitleg zie zaterdag 5 april 2008

Organisatie: Velt Noorderkempen

zondag 20 april 2008

DAG VAN DE AARDE

Dit jaar wordt de Dag van de Aarde helemaal opgevuld met klimaat! Jullie hebben waarschijnlijk allemaal wel al hier of daar gehoord van de 'opwarming van de aarde' of 'global warming', het Kyoto-protocol, de CO₂-uitstoot en de gevolgen van al die klimaatveranderingen. Dat zijn allemaal moeilijke woorden en het lijkt ook allemaal heel ver weg... tot vandaag zal blijken dat ook JIJ hierin een hoofdrol speelt!

Waar ? Wanneer? De Klappekster van 14.00u tot 17.00u

Verantwoordelijke: Leen Van Delm (leenvandelm@hotmail.com of 0475 87 30 62)

Organisatie: JNM Markvallei

zaterdag 26 april 2008

LESSENREEKS VELT

Voor uitleg zie zaterdag 5 april 2008

Organisatie: Velt Noorderkempen

zondag 4 mei 2008

TIN GIETEN IN DE KLAPEKSTER

Janus Verhoeven, tingieter, toont deze namiddag zijn kunsten in De Klappekster. Voor iedereen een spektakel.

Waar ? Wanneer? De Klappekster van 15.00u tot 17.00u

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

zaterdag 10 mei 2008

PRAKTIJKLES Velt

SIERTUIN ZONDER GIF, OMGAAN MET ONGEWENSTE GASTEN

KWB Minderhout organiseert een tuinbezoek bij KWB bestuurs- en Velt-lid Marc Verschuere met een les door Velt-lesgeefster Mieroo Nijsters over het voorkomen en beheersen van 'ongewenste' gasten in de siertuin zonder gebruik van gif.

Waar? Wanneer? Familie Verschuere, Bergenstraat 2A in Minderhout. Van 09.30u tot 12.00u

Kostprijs: Leden gratis. Niet-leden betalen 2,5 Euro

Inschrijven: Graag vóór 3 mei bij Jan Horsten (03 314 22 55).

Organisatie: Velt Noorderkempen

zondag 11 mei 2008

VROEGE VOGELWANDELING

Deze morgen gaan we luisteren naar de vogelzang in de ochtend. We wandelen over de Castelreese Heide naar de Halsche Beemden en zetten onze oren open.

Wanneer we terug komen wacht ons "Spek met eieren" in de Klaepster.

Waar ? Wanneer? De Klaepster om 6.00u

Kostprijs: wandeling gratis, eten: € 7.00 – kinderen tot 12 jaar: € 5.00

Inschrijven: Voor "spek met eieren" moet er ingeschreven worden voor 5 mei bij Ria Brosens (03 315 74 41 of Jaak.Ria.Brosens@telenet.be)

Verantwoordelijke: Jack Govaerts (03 315 71 85)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

dinsdag 13 mei 2008

VERGADERING NME

Waar ? Wanneer? De Klaepster om 20.00u

Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (03 314 47 75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

zondag 18 mei 2008

VOGELRINGEN MET LUDO BERKVENS

Wil je zien hoe jonge vogels geringd worden en wat meer leren over het nut van dat ringetje?

Waar ? Wanneer? De Klaepster van 14.00u tot 17.00u

Meebrengen: verrekijker, vogelboek, fiets

Verantwoordelijke: Dries Van de Keybus

(dries_vdkeybus@hotmail.com of 0473 60 65 06)

Organisatie: JNM Markvallei

zondag 1 juni 2008

ZONDAGSWANDELING

Vandaag brengt de wandeling ons juist over de grens tussen Meer en Zundert. We bezoeken de Lange Goren en de Waaienbergh.

Waar ? Wanneer? Vredesboom Meer om 9.00u

Verantwoordelijke: Jack Govaerts (03 315 71 85)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

dinsdag 3 juni 2008

BESTUURSVERGADERING NP + JNM

Waar? Wanneer? De Klaepster om 20.00u

Verantwoordelijke: Dreij Oomen (03 315 02 45)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

donderdag 5 juni 2008

TUINBEZOEK 'GROOTFRUIT'

Tijdens het bezoek licht Dirk Govaerts alle aspecten toe over resultaten wintersnoei, teeltwijzen, rassenkeuze, zomersnoei e.d.

Waar? Wanneer? Dorpsgemeenschap WIDAR, Lipseinde 43 te Merksplas (aan grens met Zondereigen) om 20.00u

Kostprijs: Leden gratis. Niet-leden betalen 2,5 Euro

Inschrijven: bij Jan Horsten (03 314 22 55)

Organisatie: Velt Noorderkempen

zondag 8 juni 2008

COMPOSTMEESTERS IN DE KLAPEKSTER

Het is juni compostmaand en komen de compostmeesters tonen hoe je zelf GFT-afval kan composteren. Want composteren kan je leren!

Waar ? Wanneer? De Klaepster om 14.00u

Verantwoordelijke: Ingrid Brosens (03 314 47 75)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

donderdag 12 juni 2008

TUINBEZOEK 'ROZEN RUIKEN'

In de volwassen dwaaltuin van 't' Roosestekje' (met kleine rozenkwekerij) worden we uitgenodigd om de bloeiende historische rozen te komen ruiken. De eigenaresse en Velt-lid Lia Roose zal graag vertellen over rozen hebben en houden zonder gif. En over haar passie voor bollen, oude rozenrassen en net niet winterharde planten.

Waar? Wanneer? 't Roosestekje, Meerledorp 16 in Meerle (let op het uithangbord) om 19.30u

Kostprijs: Leden gratis. Niet-leden betalen 2,5 Euro

Organisatie: Velt Noorderkempen

zondag 15 juni 2008 KLEIN GEKRIEBEL OP HALSCHE BEEMDEN

Als elk ei van mei is gelegd... dan is het juni en gaat het gewoon verder kriebelen!! Tussen de examenriebels en de vlinders in de buik, gaan we eens in de Halsche Beemden kijken wat er daar dan kriebelt en fladdert!

Waar ? Wanneer? Kapelleke Hal van 13.00u tot 17.00u

Meebrengen: Vlindernetjes, insectenboekjes, potjes...

Verantwoordelijke: Leen Van Delm (leenvandelm@hotmail.com of 0475 87 30 62)

Organisatie: JNM Markvallei

vrijdag 20 juni 2008 DEAD-LINE BIETEUT

Artikels moeten binnenkomen bij Wim Verschraegen.

vrijdag 20 juni 2008 KAMPVERGADERING JNM

Waar ? Wanneer? Bij Leen thuis om 20.00u

Organisatie: JNM Markvallei

zaterdag 21 juni 2008 BEHEERSWERKEN HALSCHE BEEMDEN

Waar ? Wanneer? Halsche Beemden om 9.00u

Verantwoordelijke: Bart Hoeymans (0479 79 93 61)

Organisatie: Natuurpunt Markvallei

27-29 juni 2008 OUW SOKKENWEEKEND @ TORNGY

Wie: +16 JNM'ers en z'n oude sokken

Verantwoordelijke: Dries en Leen

Organisatie: JNM Markvallei

16-26 juli 2008 AFDELINGSKAMP IN NISMES

Piepers: 16 t.e.m. 21 juli

Ini's: tot en met 26 juli

Kostprijs: € 50 voor piep- of inikamp en € 100 voor beide (alleen voor begeleiders en eventueel ook ini's die op beide willen meegaan.)

Inschrijven: Door overschrijving op het rekeningnummer: 414-6083721-14 met vermelding van de naam van de ini/pieper en de datum dat je mee gaat. => **inschrijven voor 25 juni.**

Organisatie: JNM Markvallei

Cursus Natuurgids Wortel

In samenwerking met het CVN organiseert Natuurpunt Markvallei de cursus Natuurgids.

Wil u inzicht verwerven in de natuur en in staat zijn dit inzicht aan anderen door te geven? De cursus natuurgids leert u de natuur herkennen, begrijpen en vertalen. Gespecialiseerde kennis of vaardigheden komen niet aan bod, wel verwerft u een ruime algemene kennis van natuur en milieu. Van deelnemers wordt een minimale voorkennis verwacht. De cursus omvat een dertigtal bijeenkomsten, waarvan zowat de helft excursies, gespreid over één jaar. Wie deelneemt en een opdracht volbrengt kan bovendien het attest natuurgids behalen. Na deze cursus heeft u voldoende algemene natuurkennis en vaardigheden om alleen of met een groep de natuur in te trekken.

Onze cursus start op 1 oktober 2008 en loopt tot 24 juni 2009. De theoretische lessen vinden plaats op woensdagavond in de Klapenster, telkens van 19.30 tot 22.30.

De excursies zijn gepland op zondag van 09.00 tot 12.00.

De theoretische lessen worden verzorgd door het CVN waarvan Dreij er 2 voor zijn rekening zal nemen. De excursies worden door NP Markvallei begeleid en sommigen door andere NP afdelingen of het agentschap voor Natuur en Bos.

Binnenkort zijn er folders over de cursus beschikbaar in de Klapenster met de concrete data en excursieplaatsen.

Wim Verschraegen

De Schakel

Noteer 30 augustus alvast in de agenda's. Uiteraard besteden we dan aandacht aan de Europese Nacht van de Vleermuis, maar er is meer.

Vanuit Natuurpunt en TFPA (Toeristische Federatie Provincie Antwerpen) werden we gevraagd om deel te nemen aan een nieuw initiatief van De Schakel, je weet wel ... die bekende fietstocht in de Kempen.

Het is de bedoeling om op zaterdag 30 augustus een Schakel-wandeldag te organiseren in Wortel-Kolonie. Natuurpunt Markvallei tekent voor de organisatie van dit evenement. We bieden de wandelaars verschillende wandelroutes aan, zorgen voor animatie en voor een drankje en een hapje. Het spreekt voor zich dat we iedereen alvast uitnodigen om die dag een handje te komen helpen. Kandidaten mogen zich alvast melden: drej.oomen@telenet.be

Om alvast een idee te geven van wat de Schakel op fietsvlak betekent...

Op zondag 26 augustus sloten 19.000 fietsers de zomervakantie feestelijk af met een dagje fietsplezier in de Antwerpse Kempen. De talloze parcours en de animatie van De Schakel-zuid, De Schakel-noord en De Schakel-west brachten de deelnemers weer in opperbeste, zomerse stemming. De fietshappening kende door het grijze ochtendweer een wat aarzelende start. Maar door het aangename middagzonnetje klokten op het einde van de dag de organisatoren van De Schakel-zuid af op 10.800 fietsers, De Schakel-noord op 6.600 en De Schakel-west op 1.600. Een mooie beloning voor de organisatoren en de talloze vrijwilligers en de bevestiging van de Antwerpse Kempen als top-fietsregio. Het was voor het eerst sinds 1989, dat De Schakel, en niet langer de Kempendag, de afsluiter van de zomervakantie vormde. Het promotionele effect van de Kempendag bleek immers grotendeels uitgewerkt. Met de Schakel wordt nu volop gefocust op een van de hoofdproducten van de Antwerpse Kempen: fietsen. De opkomst op 26 augustus, ook van toeristen van buiten de regio, toonde aan dat dit zeker geen slechte keuze was. De Schakel is er opnieuw op zondag 31 augustus 2008. **(En dus voor de wandelaars ook op 30 augustus.)**

Tuinvlinderproject en landelijke tuinvlindertelling

Op 4 en 5 augustus organiseerde Natuurpunt voor het eerst een landelijke tuinvlindertelling. Meer dan 2000 gezinnen namen hieraan deel. Dit jaar wordt de telling herhaald op 2 en 3 augustus.

Het aantal vlinders en vlindersoorten vertelt ons iets over de toestand van de natuur. Door de vlinders in je tuin te tellen, kan ook jij meten hoe het met de natuur in je omgeving is gesteld. Meedoen is eenvoudig: je kan op de website van natuurpunt het maximum doorgeven van de waargenomen vlinders in je tuin. Je kan ook elke maand de vlinders in je tuin tellen. Je kan je er registreren als vaste teller. Jouw waarnemingen worden opgeslagen in een persoonlijke fiche waarin je onmiddellijk kan zien hoe het met de vlinders in je tuin is gesteld. Meer info vind je op www.vlindermee.be

Je vindt hier ook eenvoudige maatregelen om je tuin vlindervriendelijk in te richten.

Zoals vorig jaar gaan we ook dit jaar en meer bepaald op vrijdagavond 1 augustus nachtvlinders aan de Klappekster. Met een wit laken en enkele sterke lampen en door het smeren van een stroop lokken we de nachtvlinders. Vorig jaar konden we zo'n 28 nachtvlindersoorten op naam brengen. Zondagnamiddag staat er ook nog een dagvlindertocht in Wortel-Kolonie op het programma. Meer info in het volgende bieteutje.

Wim Verschraegen

Plantenwandelingen

Naar goede gewoonte gaan we deze lente weer op stap. Op donderdagavond kan je vanaf 19.00u mee op pad. De wandelingen zijn vooral gericht op de determinatie van alle planten die we onderweg tegenkomen, maar er is uiteraard ook aandacht voor insecten, vogels,...

⊗ 17 april – Aschputten

⊗ Afspraakplaats: Vredesboom Meer om 19.00u

⊗ 24 april – Halsche Beemden

⊗ Afspraakplaats: kerk Minderhout om 19.00u

⊗ 1 mei – Groot Eyssel

⊗ Afspraakplaats: bij Jos Martens (Groot Eyssel 72 – Meerle) om 19.00u

⊗ 8 mei – E10-put

⊗ Afspraakplaats: kerk Minderhout om 19.00u

⊗ 15 mei – Bolkse Beek

⊗ Afspraakplaats: Bolks Heike om 19.00u

⊗ 22 mei – 't Moer te Zondereigen

⊗ Afspraakplaats: De Klapekster om 19.00u

⊗ 29 mei – Wortel Kolonie

⊗ Afspraakplaats: De Klapekster om 19.00u

⊗ 5 juni – Castelreesche Heide

⊗ Afspraakplaats: De Klapekster om 19.00u

⊗ 12 juni – Poelberg

⊗ Afspraakplaats: kerk Sint-Jozef Rijkevorsel om 19.00u

⊗ 19 juni – Elsakker (met aansluitend nachtzwaluwen zoeken)

⊗ Afspraakplaats: kerk Meerle om 19.00u

Contactpersoon plantenwandelingen: Bart Royens

bart.karolien@scarlet.be of 03 309 94 56

Verenigingsavond 2008 ...en de avonturen van de tuinzwerver

Het was reeds vooraf aangekondigd dat er een speciale mysterieuze gast onze verenigingsavond zou bezoeken. Na de algemene vergadering en het jaaroverzicht van 2007 was het dan zover. Jack komt binnen met een kleine makker in een gele regenjas en met laarsjes aan. Dit mysterieuze mannetje had aan Jack gevraagd om een brief voor te lezen...

Beste vrienden,

Na lang zwerven en verbouwingen ben ik overal geweest. Zoals in Rijkervorsel daar stond ik in een grote tuin, op een andere plaats in Rijkervorsel hadden ze een Houtsnip naast mij gezet. In Hoogstraten belande ik boven op een balkon. In Meerle stond ik tussen bakken met Leffe bier, op Dreef, wat daar was dat weet ik niet meer, ik ben ook niet meer van de jongste. In Minderhout hadden ze mij klaar staan om naar de vuilnisbelt te brengen, gelukkig gered door een braaf huisvadertje. En in Wortel Kolonie, heel de verbouwingswerken meegedaan.

En op een avond stond ik in Meer in de tuin, en daar had toch iemand compassie met mij. Ik zag eruit als Tom Manders (Dorus), een landloper, met meer dan twee motten in mijn oude jas. Ik was dood dood ziek, ik heb lang in de intensieve gelegen, daarna in het ziekenhuis en na een lange revalidatie ben ik helemaal opgeknapt.

Nu gelijk ik een beetje op Jef Leestmans, in staatskostuum, als natuurwachter. En als jullie het goed vinden wil ik voortaan graag Jef De Mascotte heten en niet meer de oude zwerver. Ik zou jullie willen vragen of ik rustig op een mooie plaats, achter de toog mag staan, om

daar mijn oude dagen te mogen slijten. Hier in de Klapekster, waar ik hard gewerkt heb en hard heb zien werken door vele mensen. Waar ik ga genieten, luisteren en de boel in 't oog houden, dat moet toch iemand doen. Wel dit is mijn laatste wens.

En voordat jullie mij te zien krijgen, wil ik nog een klein gedichtje voor laten dragen, luister je even mee?

*Graag wil ik rustig bij de tappers staan
En luisteren hoe de natuur zijn gang kan gaan
Behandel mij met zachte hand
Dan blijf ik nog lang een vaste klant
Als ik "Jef De Mascotte" mag heten
Want de oude zwerver is toch versleten
Dan vind ik eindelijk wat rust
En dat iedereen mijn kl.t.n kust.*

*Jef De Mascotte
Vroeger Zwerver*

Daarna onthulde Jack zijn kleine vriend uit de gele regenjas. En het was moeilijk te geloven dit ooit onze oude tuinzwerver was geweest. Hij zag er vlot zo'n 150 jaar jonger uit! Terug helemaal in de fleur van zijn leven.

Benieuwd of hij het zwerversbestaan zal kunnen missen. Gelukkig zal hij in de Klapekster regelmatig zijn voormalige gastheren kunnen ontmoeten. Met een goed gesprek over "de goeie ouwe tijd" gaat het daarna vast weer een stuk beter.

De Alvermannekes

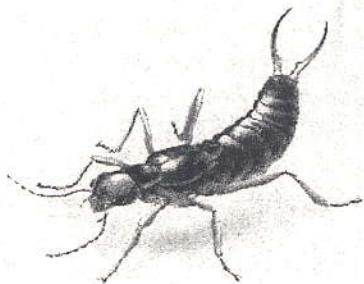
Ooit gehoord over Johan en de Alverman? Het was een jeugdreeks van de toenmalige BRT. De Alvermannekes bestaan blijkbaar al langer. Het is een dialectnaam voor "oorwormen". Enkele weken geleden maakten kinderen in de Klapekster "oorwormenhôtels". Hier lees je hoe je die kan gebruiken.

In mijn jeugd werd in onze streek verteld dat 's nachts de Alvermannekes uit hun holen kwamen en allerlei klusjes voor de mensen opknapten. Je mocht ze niet storen, want dan bleven ze weg.

Voor de hobbyfruitseler klopt dit verhaaltje wel degelijk, maar de Alvermannekes in kwestie hebben 6 pootjes en zien er verder ook niet uit. We hebben het hier namelijk over **oorwormen**.

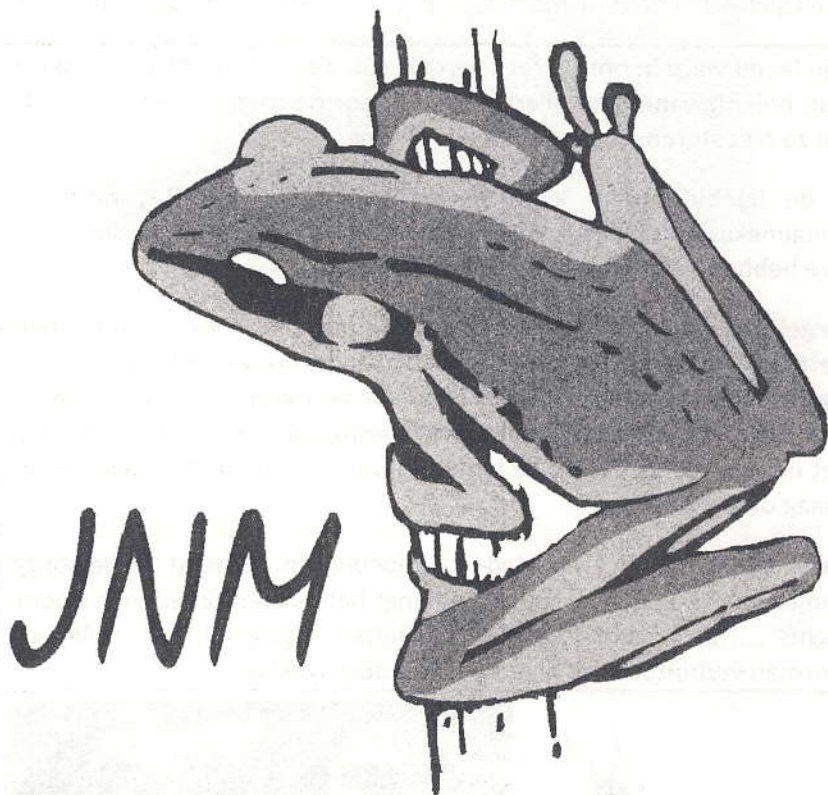
Wil je gebruik maken van hun diensten, dan moet je ze lokken. Prepareer kleine bloempotjes door er wat hooi, of ander vezelig materiaal in te stoppen, knip een stuk ijzerdraad af, maak een krul in één uiteinde en trek de draad door het hooi en het afwateringsgat van de pot, zodat het er niet uit kan vallen. Zet nu de bloempot op een beschutte plaats onder een haag of wat ruigte.

Zodra je de aantasting van blad- of bloedluizen bemerkt op je jonge boompjes haal je een bloempotje en hangt het via een draad in je boom. 's Nachts inderdaad. Zodra de bladluizen opgegeten zijn, zullen de oorwormen verhuizen naar plaatsen met meer voedsel.

Piniteut.

JNM Markvallei.

<http://www.jnm.be/index.php?a=25>

Beste piepers en ini's,

Ja, het is weer zover! We gaan weer op een super, mega bangelijk JNM Markvallei afdelingskamp!

Maar daarover vinden jullie meer in deze pinitent.

Wat staat er nog in:

- informatie over het kamp.
- verschillende soorten bossen.
- reptielen, de achterneefjes van de dinosaurus.
- repto..reptie..reptiel!
- en spelletjes!

Heb jij nog toffe tekeningen of lezersbrieven? Slechts één

adres: arnoldwittenberg@gmail.com

Weet je iets niet meer over een aanstormende activiteit of wil je wat meer weten over JNM Markvallei. Kijk dan op:

<http://www.jnm.be/index.php?a=25>

Tot de volgende activiteit en vergeet jullie zeker niet op tijd in te schrijven voor het kamp!

Met dank aan Tinne Segers voor de artikeltjes over de reptielen!

Arnold en de rest van de begeleiding!

KAMP!

Dit jaar gaan we naar Nismes, 15 km onder Phillippeville. 't Is een zeer mooie streek en, ook dit jaar hebben we een rivier vlak naast de kampwei (waar we deze keer wel goed in kunnen)

Het kamp zal doorgaan:

- van 16 juli tot 21 juli: speciaal voor piepers. Ini's mogen hier ook al mee. Hier bedraagt het deelname geld €50

- van 21 juli tot 26 juli: ini/ begeleiding kamp.
Hier bedraagt het deelname geld €50.

- van 16 juli tot 26 juli (dus 10 dagen): ini/begeleiding.
Hier bedraagt het deelname geld € 100.

Hoe schrijven we in?

Stort het bedrag op het rekeningnummer: 414-6083721-14 met vermelding van de naam van de pieper/ini en de datum (16-21 juli, 21-26 juli of 16-26 juli).

=> **inschrijven voor 25 juni.**

Verdere informatie volgt nog!

De begeleiding!

Soorten bos

De bossen in Europa zijn allereerst te verdelen in loofbossen en naaldbossen. Loofbomen verliezen in de herfst hun bladeren, maar naaldbomen blijven gedurende de winter groen (er wordt jaarlijks maar een gedeelte van de naalden afgeworpen). Naaldbomen of coniferen komen vooral in koudere gebieden in het noorden en in de bergen voor. In ons land komen het meest naaldbossen voor bestaande uit Grove Den, Douglasspar, Oostenrijkse Den en Lariks. In loofbossen zijn verschillende soorten loofbomen te vinden, maar vaak is een bepaalde soort toch overheersend. Menspreekt dan van beukenbos, een eikenbos enz. In de Middeleeuwen waren er in ons land uitgestrekte bossen van dit type. Tegenwoordig zijn daar hoogstens enkele restjes van over. Gemengde bossen ontstaan, als eerst Els, Berk, Tamme Kastanje en Amerikaanse Eik worden aangeplant en aantal jaren daarna de hoofdhoutsoort, zoals Douglasspar of lariks. Door het kappen van de eerstgenoemde soorten ontstaat dan ten slotte weer een niet gemengd bos.

Eikenbos

Er zijn twee soorten eiken, de Amerikaanse eik niet meegerekend. De wintereik heeft langere bladsteeltjes en ongesteelde eikels. De zomereik heeft korte bladsteeltjes en langer gesteelde eikels. Bij de wintereik lopen de zijnerfven in een blad alleen naar de lobben; bij de zomereik naar de lobben en insnijdingen in het blad.

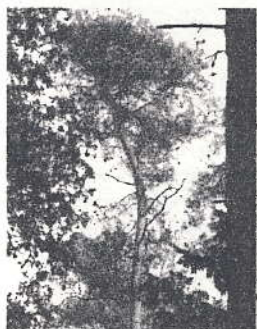
Eiken komen in de lente tamelijk laat in blad en ze geven ook later geen erg diepe schaduw. Daarom kunnen er onder de bomen nog planten groeien. In veel eikenbossen groeien ook hazelaars. Ook de es komt vaak in het eikenbos voor. Op zware grond kan een bos ook geheel uit essen bestaan.

Beukenbos

De beuk, herkenbaar aan de gladde, grijsachtige stam en de spoelvormige, gepunte knoppen, houdt van goed doorlatende grond. Een beukenbos zal dus vooral op lichte grond voorkomen in het laagland of op berghellingen. De beuk laat maar weinig licht door, zodat op de bodem weinig planten kunnen groeien. In de lente, als de beuk nog kaal is, kunnen er wilde hyacinten groeien, maar in de zomer is er weinig meer te vinden dan een dikke laag dode beukenbladeren.

Een dennebos

De grove den is de meest voorkomende soort in Europa, maar is in Zuid-Europa alleen in de bergen te vinden. De soort is herkenbaar aan de roestrode kleur van het bovenste deel van de stam en de takken. De schors is schilferig en de naalden zijn blauwgroen. In Scandinavië bestaan enorme wouden uit deze soort. Een natuurlijk dennenbos is vaak tamelijk open en er groeien heide en blauwe bosbes onder de bomen. Tussen de dennen komen vaak berken voor. Allerlei soorten zwammen bedekken in de herfst de bosbodem. Ook sparren komen veel voor, met hun lange kegels. De Europese larks of lork laat wel de naalden vallen. Deze zitten aan oudere twijgen in bosjes bijeen.

Arnold Wittenberg.

boswachter

Repto...reptie...reptiell

Het woord reptiel is afgeleid van het Latijnse woord 'repto', dat kruipen betekent. Reptielen vind je dus meestal op de bodem terug. Maar natuurlijk zijn er nog heel wat andere eigenschappen typisch voor reptielen...

Wie is wie?

Reptielen kun je onderverdelen in een aantal groepen of orden:

- 1) De slangen en de hagedissen vormen de grootste groep. De slangen stammen af van de hagedissen: ze werden steeds dunner en 'verloren' hun poten.
- 2) De schildpadden worden onderverdeeld in land- en zeeschildpadden. Ze dragen een hard rugschild en een zachter borstschild.
- 3) Krokodillen, alligators, kaaimannen en gavialen behoren tot de orde van de krokodillen. Deze dieren zien eruit als enorme hagedissen en zijn aangepast aan het leven in het water.
- 4) De brughagedis is in de loop der tijden nauwelijks veranderd. Het is een krachtig gebouwd reptiel met een grote kop en een rugkam.

Vogelmemorie.

Raad de naam van volgende dieren:

- Behoorlijk groot, brede staart en vleugels. Meestal bruin, maar kan zwart of wit zijn (heel variabel dus). Meestal witte U op de borst.
- Kleine valk, roodbruin bovenaan. Zwarte streep onder zijn oog. Gevlekte borst.
- Zwart witte vogel met brede vleugels, en een kuif. Zwarte borstband. Computergeluid (ole).
- Grijs of bruin vanboven, lange, trapvormige staart, roept "Koekoek". Gebandeerde borst.
- Klein, grijs met vierkante kop, zit in knotwilgen en op paaltjes.
- Kleurrijke vogel met lange, zwarte snavel. Zijn staart heeft twee lange middelste staartpennen.
- Blauw vanboven, ros vanonder. Als hij vliegt valt de blauwe rug op. Hij heeft een lange snavel om visjes te vangen.
- Groen vanboven, met een lichtgele vlek tussen rug en staart. Grote grijze snavel en rode kop. Eet mieren.
- Lange staartveertjes aan de rand, rode keel. Vliegt rond boerderijen.

Oplossingen in de volgende pinitieut.

Arnold W.

CONTACTGEGEVENS ANDERE VERENIGINGEN

JNM MARKVALLEI Dries Vandenkeybus Sint-Lenaartseweg 39 b 2320 Hoogstraten ☎ 0473 60 65 06 dries_vdkeybus@hotmail.com	VELT NOORDERKEMPEN Jan Horsten Grote Plaats 33 2323 Wortel ☎ 03 314 22 55	VMPA HOOGSTRATEN Jack Govaerts Donckstraat 12 2321 Meer ☎ 03 315 71 85 JackGovaerts@freeworld.be
--	--	---

CONSERVATORS NATUURGEBIEDEN

HALSCHE BEEMDEN (MIND.) ASCHPUTTEN (MEER) FRANKENBERG (MEER) Jack Govaerts Donckstraat 12 - 2321 Meer ☎ 03 315 71 85 JackGovaerts@freeworld.be	PATERSWIEL (MRS-DR.) Drej Oomen zie hoger LANGE BEEMDEN (HOOGS.) Stijn Leestmans zie hoger
--	---

CONTACTPERSONEN VERKROEPEN NATUURSTUDIE

VOGELWERKGROEP Stijn Leestmans zie hoger	PLANTENWERKGROEP Jack Govaerts zie hoger
WERKGROEP ONGEWERVELDEN Bart Hoeymans zie hoger	AMFIBIEËN-, REPTIELEN- EN VISSSENWERKGROEP Bart Hoeymans zie hoger
ZOOGDIERENWERKGROEP Dimitri Van Pelt Moerstraat 48 - 2320 Hoogstraten ☎ 0476 90 72 49 dimitri.vanpelt@ua.ac.be	WERKGROEP NATUURFOTOGRAFIE Wim Verschraegen zie hoger

WEBSITES NATUURWERKGROEP MARKVALLEI

Website Natuurpunt Markvallei:	www.natuurpunt.be/markvallei
Website JNM Markvallei:	www.jnm.be/markvallei
Foto's activiteiten NP Markvallei:	http://activiteitenmarkvallei.spaces.live.com
Foto's werken De Klapekster:	http://natuurhuis.spaces.live.com
Foto's Reservaten in de Markvallei:	http://natuurgebiedenmarkvallei.spaces.live.com

STEUN ONS

RESERVATENFONDS 523-0453829-41
--